

1. mai i Oslo – litt historikk

HVOR MANGE DELTAR EGENTLIG ?

Det er ofte vanskelig å fastslå hvor mange som deltar i større utendørs arrangementer. Deltakelsen i 1. mai-arrangementene svinger ofte fra år til år, avhengig av mange forhold.

Et trenet øye kan nok fastslå omtrent hvor mange som er til stede på Youngstorget, men det er ikke så vidt vi kjenner til foretatt nøyaktige tellinger fordi dette er vanskelig uten å ta et bilde og forsøke å telle hver enkelt. Med tusener til stede vil også dette være vanskelig. For eksempel ble det hevdet at 40.000 var til stede under den store protestdemonstrasjonen mot rasisme. Trenede tellere hevder at dette tallet nok var overdrevet. Vi skal ikke ta standpunkt til det. I den store demonstrasjonen mot Irak-krigen i 2003 ble det hevdet at det var 60.000 som var samlet i og rundt Youngstorget. Det er vanskelig å fastslå om det er riktig, men det var ihvertfall så mange at det ikke var mulig å få plass til alle på Youngstorget.

Når det gjelder demonstrasjonstogene i etterkant av 1. mai-arrangementene på Youngstorget er vi vant til at forskjellige tall dukker opp i media i ettertid. Det kan vel også hende at LO i Oslo som arrangør av 1. mai noen ganger tidligere, overfor media, har overdrevet deltakelsen. Det kan ofte være forskjell på antallet mellom de som hører på talene på torget og de som deltar i demonstrasjonstoget. Det som er sikkert er at det er til stede flere på torget enn som deltar i demonstrasjonstoget. I 2002 nølte mange med å komme til torget før i ”siste liten” på grunn av det ufysiske været. 8 grader, sterk vind og streregn. (10,4 mm) I 2003 var det omtrent like kaldt, men mindre regn. Også nå ventet mange til ”siste liten” med å komme. I 2004 var det strålende vær med sol og 17 grader. Deltakertallet i demonstrasjonstoget var ca 1000 flere enn i 2003. Antallet tilstede på torget er vanskelig å fastslå, men på slutten av talene anslås det til å være flere (antakelig ca 1.000 eller fler) enn de som går i demonstrasjonstoget.

For 2007 anslås dette tallet høyere. Antakelig var det ca. 10.000 tilstede på slutten av talene. Det samme gjelder for 2009. Begge gange var det ganske fullt på toget.

Vi har altså ikke nøyaktige tall for hvor mange som er på torget og hører talene, men når det gjelder demonstrasjonstoget har LO i Oslo ganske nøyaktige tall etter tellinger i alle år fra 1984 til og med 2009. (Ta vekk; I 2005 var det nesten 300 færre som gikk i demonstrasjonstoget enn i 2004.) Se statistiske oversikter og grafisk framstilling lenger ned.

Før 1990

I omtrent alle år etter krigen og fram til 1990 har det vært flere ”konkurrerende” 1. mai-arrangementer i Oslo. LO i Oslo (tidligere Oslo Faglige Samorganisasjon) arrangerte imidlertid i alle år 1. mai-demonstrasjoner med utgangspunkt i Youngstorget. Arbeiderpartiet har i alle år, unntatt i 1993, sluttet opp om LOs arrangement på Youngstorget. De forskjellige partiene og ”fronter” har også hatt egne arrangementer 1. mai. Dette gjelder først og fremst NKP, SF/SV og senere forskjellige ”fronter” dominert av AKP/RV. Til og med Høyre hadde ett år i 60-åra et eget 1. mai-arrangement hvor mellom 100 og 200 blådresskledde menn med hatt og paraply (og noen få kvinner) fra de bedrestiltes rekke marsjerte fort gjennom sentrum med blant annet parolen med krav om ”selveierdemokrati”.

NKPs og senere SF/SVs 1.mai-arrangementer samlet alltid betraktelig færre enn Samorgs arrangementer. Det RV/AKP-dominerte ”Faglig 1.maifront/Faglig enhet” konkurrerte imidlertid på 70 og til langt ut på 80-tallet sterkt med Samorgs arrangementer når det gjaldt tallmessig oppslutning.

Hvem har tellet og med hvilke metoder?

De tallene som ofte blir gjengitt i media er som regel politiets. De har en unøyaktig og omtrentlig telling som, i hvertfall tidligere, gikk ut på at det er tiden fra teten til slutten i demonstrasjonstoget på et visst punkt, utregnet etter en slags formel som inkluderer fart og gjennomsnittstall i, og avstand mellom, rodeparene. Nå vet vi ikke hva de legger til grunn. Uansett viser det seg at dette er en temmelig bingopreget telling som som minner om mer eller mindre kvalifisert gjetning. Ofte ”skreller” dette med flere tusen i forhold til de tallene som LO i Oslo sitter inne med.

Som nevnt over har LO i Oslo materiale fra ganske nøyaktige tellinger fra 1984 til og med 2008. Det er Øyvind Larsen, delvis assistert av Sverre Fure, og Arne Rolijordet som har stått for disse tellingene de siste 19 årene. Tellingene er gjort uavhengig av hverandre og foretatt med såkalt tellemaskin. Imidlertid har også Rolijordet og Larsen lagt til grunn forskjellige metoder for tellingene med maskin. Mens Arne Rolijordet har telt ned 10 og 10 og rundet av opp og ned og til slutt til nærmeste 50 eller hundre, har Øyvind Larsen telt hver enkelt. De har dessuten hatt forskjellig ståsted for sine tellinger. Mens Rolijordet har stått på hjørnet av Torggt/Carl Johan og dermed tellet toget nesten fra avmarsj , har Larsen stått på brua i Møllergt. som går over Henrik Ibsensgt. -altså like før innmarsjen til Youngstorget på slutten av togruta. I 2007 og 2008 var togruta lagt litt om i forhold til tidligere. Toget gikk opp fra Torggata gjennom Skråninga til Møllergata, derfra til Grensen – Nedre Slottgate – Karl Johansgt. Arne Rolijordet sto derfor i Møllergata og telte, altså helt i starten av toget. Han telte 8.630 i 2007, det største antallet siden 1990, og i 2008 6.110 deltakere, som var lavest siden 2002 .

Tallene vi gjengir nedenfor fra 1984 til 91 er Øyvind Larsens tall (delvis assistert av Sverre Fure). Deretter følger tallene for perioden 1987 – 2008, tellet av Arne Rolijordet. Det innebærer at vi gjengir tellingene fra 1987 til 91 fra både Øivind Larsen og Arne Rolijordet. I begge tellingene er musikkorpene ikke tatt med. For orden skyld bemerkes at antallet musikanter bruker å være i underkant av 1.000.

1.mai	1984-91	-antall	deltakere					
tellet	av							
Øyvind	Larsen:							
	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
	6.645	5.910	5.891	4.962	4.614	4.524	8.638	7.075
1.mai	1987-08							
tellet	Av			1987	1988	1989	1990	1991
Arne	Rolijordet			5.600	4.300	4.750	9.500	8.200

1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
5.300	7.200	6.900	5.100	5.640	6.200	7.100	6.520
2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
6.980	7.540	5.600	6200	7200	6910	6700	8.630
2008	2009						
6.110	8.500						

Sviktende eller økende oppslutning ?

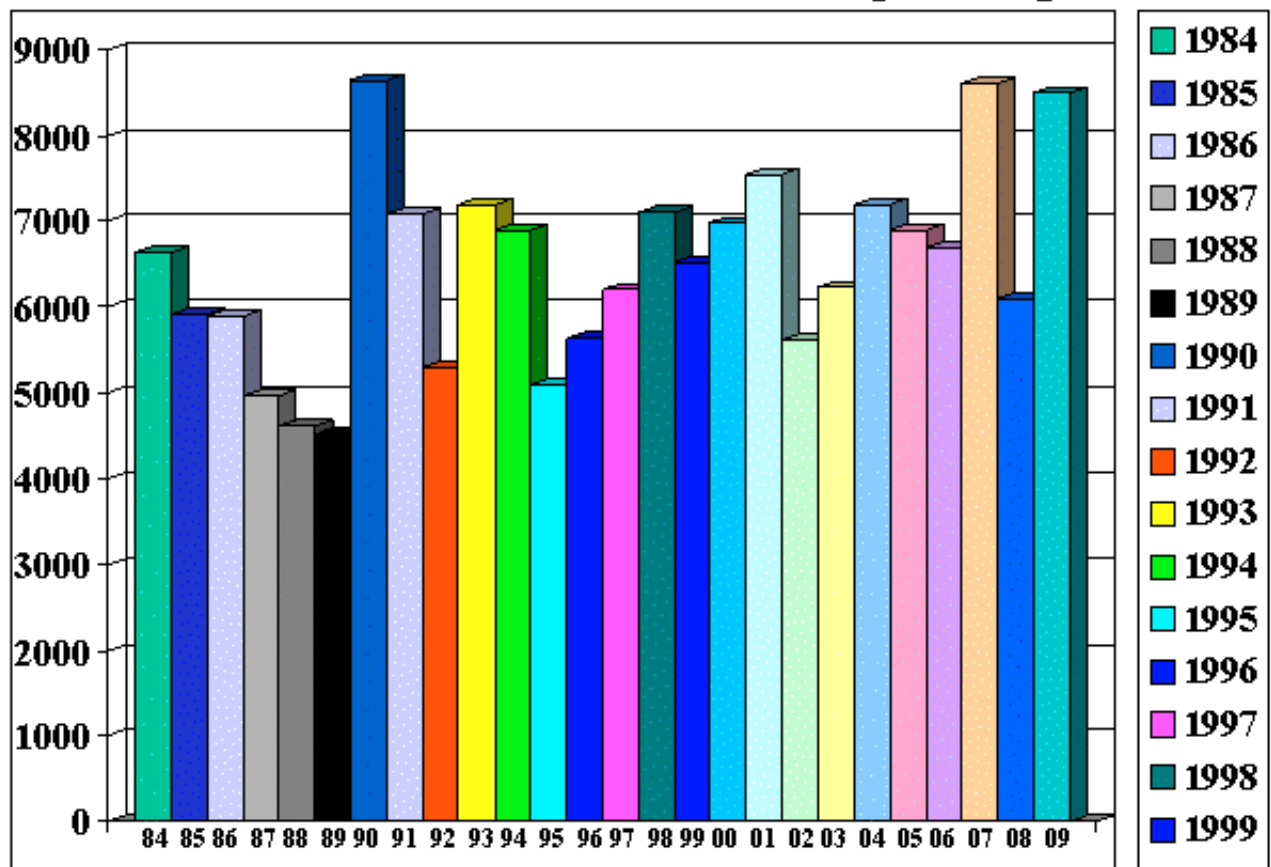
Oppstillingen viser varierende tilslutning til 1. mai arrangementene. Variasjonene i tallene fra 87 til 91 mellom Larsen og Rolijordet må antakelig tilskrives at tellingene er foretatt på forskjellig sted og at folk har gått ut av og inn i toget underveis. Etter at talene på Youngstorget er slutt skjer det ingen ting på torget og det er kjedelig å vente opptil en time før en kan marsjere ut med "sin" seksjon fra torget. Mange forlater da torget for å se på toget underveis. I 2007 tangerte oppslutningen om demonstrasjonstoget som nevnt nesten 1990, Det ble etter hvert trangt på torget og vanskelig å finne fram til de forskjellige seksjonene parolene skulle bæres i. Det var derfor mange som forlot Youngstorget for å se på toget eller for å gå inn i toget underveis da "deres" seksjon/parole passerte. Det antas derfor at ved innmarsjen til Youngstorget var det langt flere som gikk i toget enn under tellingen som ble foretatt i Møllergata i begynnelsen. Det antas at der var ca. 10.000 til stede på Youngstorget på slutten av talene, umiddelbart før avmarsj for demonstrasjonstoget. I 2000 var det underholdning på torget etter at talene var slutt. Det bidro sikkert til at flere av de som var på torget og hørte talene ventet der og deltok i toget. Det var da også merkbart færre som "så" på toget i 2000 enn vanlig. I 2007 tangerte oppslutningen nesten 1990.

Som tallene viser har det, til tross for variasjoner, vært en økende tilslutning fra 95. Men toppen var altså i 1990 da det for første gang ble arrangert "enhetlig" demonstrasjon. Vi kan slå fast at tallene og "grafene" vi viser nedenfor, gjør medias påstander om sviktene 1. mai-oppslutning til skamme. 2007 deltakelsen tangerte nesten 1990. I "grafene" under er det i perioden 87-91 Øivind Larsens tall som er lagt til grunn.

Tallene viser ubetydelig forskjell mellom de to som har tallet. Gjennomsnittlig antall deltakere i demonstrasjonstoget 1. mai i perioden 1984 – 2006 var 6.050. Oppslutningen i 2007 drar opp denne gjennomsnittet. I 2008 var oppslutningen nede i 6.100 som igjen dro ned gjennomsnittet. 2009 med 8.500 deltakere i toget, altså om lag samme antall som i 2007, dro opp igjen gjennomsnittet. At både statsminister Jens Stoltenberg og finansminister Kristin Halvorsen var talere, bidro også til det gode oppmøtet som er blant de tre med høyest deltakelse siden 1984. Etersom LO i Oslo bare har nøyaktig statistikk fra perioden 1984 til 2009, er det bare to "hele" tiår vi kan gi gjennomsnittet for. Våre tall viser at gjennomsnittet for antall deltakere i toget på 1990-tallet var 6.567, mens det første 10-år på 2000-tallet var 7.037. Altså øket deltakelse.

1.mai 1984 - 2009

Antall deltakere i demonstrasjonstoget

Vær og vind

Det er nærliggende å trekke den konklusjon at vær og vind har en avgjørende innflytelse på deltakelsen. Vi har nevnt at "toppåret" 1990 var det første året uten "konkurrerende" arrangementer. Der må det legges til at 1990 også var "toppår" med hensyn til været: Strålende sol og 21 grader. I 2006 var det 200 færre deltakere enn året før, noe som atakelig må tilskrives det ufysiske været med bare 5,1 grader, regn og vind. Det er bare 1985 som hadde dårligere vær med 3,6 grader og regn/sludd. "Bånnåret" var 1989 når det gjelder tilslutning. Da var det 7,3 grader og jevnt regn. 2002 var bånnår på 2000-tallet med 5.600. Da var det et ufyselig vær med striregn og bare 8 grader med vind (bris). Gerd-Liv Valla var hovedtaler og gikk først i toget, gjennomvåt. At været spiller inn på deltakelsen i toget er sikkert. I 2007 var det 8.630 deltakere, sol og 17 grader. I 2008 var det anslått å være over 8.000 på torget under Roar Flåthens tale, men bare 6.100 deltakere i toget. Det var 12 grader og lett regn når toget startet, men det økte på etter hvert, så mange orket ikke å stå på torget i opptil over en time og vente på å få begynne å gå. I 2009 var det 8.500 som deltok i toget. Da var det strålende sol og 18 grader. Nærmere studier av værforholdene på 1. mai i den perioden vi har statistikk for, viser nok at været er en vesentlig årsak til bedre eller dårligere framføtte.

Her følger værtabell:

ÅR	Temp. kl. 12.	Værtype	Vind	Nedbør
1984	18,2	Varmt-tørt		
1985	3,6	Regn-sludd		Byger 0,8mm
1986	14,6	Sol -tørt		
1987	8,7	tåke		Yr 0,0mm
1988	7,6	Overskyet		Byger 3,1mm
1989	7,3	Jevnt regn		2,5mm
1990	21,0	Sol		
1991	12,2	Overskyet		
1992	7,0	Striregn		8,7mm
1993	20,2	Sol		
1994	9,7	Sol		
1995	10,9	Overskyet		
1996	10,3	Overskyet	Svak fra sør	
1997	15,7	Lett regn	Svak fra sør	0,0mm
1998	12,4	Jevnt regn	Bris fra nord	0,4mm
1999	10,6	Overskyet	Svak	
2000	11,9	Delv. skyet	Bris fra nord	
2001	12,4	oppklarning	Bris fra s/v	
2002	8,0	Striregn	Bris fra sør	10,4mm
2003	9,0	Lett regn	svak	0,0mm
2004	17,0	Sol	svak	0,0mm
2005	13,0	Delv. skyet	svak bris	0,0mm
2006	5,1	Jevnt regn	bris fra øst	2,0mm
2007	17,0	Sol	Svak bris	0,0mm
2008	12,0	lett regn	bris	1,0
2009	18,0	Sol	Svak bris	0.0mm

Hvem deltar – seksjoner – partier – fagbevegelsen

Demonstrasjonstoget 1. mai er inndelt i en rekke seksjoner med forbund, fagforeninger, politiske partier, ungdomsorganisasjoner. Solidaritets- og innvandrerorganisasjoner osv.

LO i Oslo har også opplysninger om deltakelsen i disse seksjonene for hvert år mellom 1984 og 2006. I 2004 da det var ca 300 flere som deltok i demonstrasjonstoget, var det ca. 300 færre i den faglige seksjonen enn i 2005. De partipolitiske seksjonene var større i 2005 enn i 2004. Det er vel naturlig i og med at det var partipolitiske talere i 2005 med Stortingsvalg. Til gjengjeld var den internasjonale seksjonen betraktelig mindre i 2005 enn i 2004. I 2005 var det ingen internasjonale appellanter, mens det i 2004 var både en fra Cuba og fra Palestina. Gerd-Liv Valla var hovedtaler. I 2005 var det stortingsvalg og talerne var lederne fra partiene på venstresida. Vi skal ikke her trekke større politiske konklusjoner, men det er indikasjoner ut fra oppslutningen om de forskjellige seksjonene fra år til år som viser hva som engasjerer og inspirerer folk til å delta i 1. mai. Det som er sikkert er at både vær/vind og politisk/faglig engasjement teller. I 2006 var det igjen Gerd-Liv Valla som var hovedtaler. Været var ufyselig og det var 200 færre deltakere i demonstrasjonstoget en i 2005.

TYPE SEKSJON	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
FAGLIG SEKSJON	3.650	2.300	2.850	2.900	3.210	2.840			
Partier, partiorganisasjoner***)	1.010	770	1.100	1.170	1.270	1.100			
Herav: - SV	450	270	330	430	560	410			
- SU	*	70	130	230	80	120			
- AP	270	210	280	180	230	240			
- AUF	60	60	60	80	60	100			
- RV/RU	110	70	120***	90	150	100			
- NKP	90	50	110	80	100	50			
- IS	30	40	70	60	90	50			
Internasjonal seksjon	1.720	1.960	1.330*)	2.120	1.580	1.800			
Andre**	1.160	570	950**)	1.000	850	970			
Totalt	7.540	5.600	6.230	7.200	6.910	6.710	8.630	6.100	

* Ikke mulig å skille ut SU-seksjonen fra SV i 2001

** "Andre" omfatter interesseorganisasjoner og "fronter", eks. NtEU, Amnesty, NtA, Natur og Ungdom, Blitz, studentgrupper, homser/lesber osv., osv. **) "Blitz" hadde i 2003, 370 deltakere i sin avdeling.

*** RV deltok ikke som egen seksjon i 2001 og 2002, men oppfordret folk til å gå i faglige seksjoner. I 2003 deltok RV i egen seksjon som ikke er skilt fra RU.

**) I internasjonal seksjon var Palestinaavdelingen den største med 620 deltakere.

***) Senterpartiet (Sp) deltok med egen seksjon i 2006 med 10 delt. Det samme gjalt Bevegelsen for Sosialisme (Bf.Sos.) som hadde 20 delt.

Oppdatering for 2007 legges ut i løpet av kort tid